

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ**

Αθήνα, 21-02-2017

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/1453/21-02-2017

Α Π Ο Φ Α Σ Η ΑΡ. 18 / 2017

(Τμήμα)

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε σε σύνθεση Τμήματος μετά από πρόσκληση του Προέδρου της στην έδρα της την Τετάρτη 08-02-2017 μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, σε συνέχεια της από 30-11-2016 συνεδρίασης και εξ αναβολής των από 02-11-2016 και 23-11-2016 συνεδριάσεων, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν ο Αναπληρωτής Πρόεδρος, Γεώργιος Μπατζαλέξης, κωλυμένου του Προέδρου της Αρχής, Κωνσταντίνου Μενουδάκου, και τα αναπληρωματικά μέλη Παναγιώτης Ροντογιάννης, ως εισηγητής, και Γρηγόριος Τσόλιας, σε αναπλήρωση των τακτικών μελών Αντωνίου Συμβώνη και Χαράλαμπος Ανθόπουλου, αντίστοιχα, οι οποίοι, αν και εκλήθησαν νομίμως εγγράφως, δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος. Επίσης, δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος αν και εκλήθησαν νομίμως εγγράφως το τακτικό μέλος Σπυρίδων Βλαχόπουλος και το αναπληρωματικό μέλος αυτού Χαράλαμπος Τσιλιώτης. Στη συνεδρίαση παρέστησαν, με εντολή του Προέδρου, ο Κωνσταντίνος Λιμνιώτης και ο Ιωάννης Λυκοτραφίτης, ειδικοί επιστήμονες-ελεγκτές, ως βοηθοί εισηγητή. Επίσης, παρέστη, με εντολή του Προέδρου, και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του Διοικητικού – Οικονομικού Τμήματος της Αρχής, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη της τα παρακάτω:

Υποβλήθηκε στην Αρχή η με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/5884/11-11-2015 καταγγελία, όπως αυτή συμπληρώθηκε με το με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/6129/23-11-2015 έγγραφο, αναφορικά με λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε χώρους εργασίας για σκοπούς παρακολούθησης των εργαζομένων, το οποίο επεξεργάζεται και δεδομένα ήχου. Η καταγγελία στρεφόταν κατά

της Α, κόρη της ιδιοκτήτριας και διαχειρίστρια της επιχείρησης καφετέρια-αναψυκτήριο «MILI CAFE» (εφεξής «υπεύθυνος επεξεργασίας»), ιδιοκτησίας της Β, που βρίσκεται στη διεύθυνση

Στο πλαίσιο εξέτασης της καταγγελίας αυτής, η Αρχή πραγματοποίησε στις 3 Αυγούστου 2016 επιτόπιο διοικητικό έλεγχο στις εγκαταστάσεις του υπευθύνου επεξεργασίας, σύμφωνα με το άρθρο 19 στοιχ. η' ν. 2472/1997, χωρίς προηγούμενη ενημέρωση του υπευθύνου επεξεργασίας. Ο έλεγχος πραγματοποιήθηκε από τους υπαλλήλους του Τμήματος Ελεγκτών της Γραμματείας της Αρχής Κωνσταντίνο Λιμιώτη και Ιωάννη Λυκοτραφίτη (εφεξής «ομάδα ελέγχου»), μετά από την με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/1765/21-03-2016 εντολή διενέργειας ελέγχου του Προέδρου της Αρχής.

Πριν τη διενέργεια του εν λόγω επιτόπιου ελέγχου εξετάστηκε το μητρώο γνωστοποιήσεων που τηρεί η Αρχή, όπου δεν βρέθηκε κατατεθειμένη γνωστοποίηση για επεξεργασία δεδομένων μέσω συστήματος βιντεοεπιτήρησης.

Η ομάδα ελέγχου διενήργησε επιτόπιο έλεγχο στους χώρους του υπευθύνου επεξεργασίας, οι οποίοι απαρτίζονται από τον κύριο χώρο της επιχείρησης (όπου υπάρχει η βιτρίνα, ο πάγκος εργασίας/παρασκευής, τα ψυγεία, ο φούρνος και το ταμείο) και τον χώρο της τουαλέτας. Στο χώρο υπήρχε καταγραφικό σύστημα βιντεοεπιτήρησης, που βρισκόταν σε ερμάριο δίπλα στην είσοδο της επιχείρησης, χωρίς οθόνη παρακολούθησης. Η ομάδα ελέγχου κατέγραψε φωτογραφικό υλικό από τον κύριο χώρο, το καταγραφικό του συστήματος, τις δύο ανενεργές κάμερες και συσκευή που μοιάζει με αισθητήρα κίνησης (εντός της οποίας, όπως αρχικά δήλωσε η κα Α και εν συνεχεία διαπιστώθηκε, υπήρχε τοποθετημένη κάμερα σε λειτουργία). Τα ανωτέρω πειστήρια του ελέγχου υποβλήθηκαν στην Αρχή με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/4927/04-08-2016 έγγραφο.

Δεδομένου ότι δεν υπήρχε οθόνη παρακολούθησης του συστήματος συνδεδεμένη στο καταγραφικό, και η εικόνα μεταδιδόταν στο διαδίκτυο, το οποίο αφενός διαπιστώθηκε από την ομάδα ελέγχου καθώς στο καταγραφικό ήταν συνδεδεμένος δρομολογητής (ρούτερ) και αφετέρου επιβεβαίωσε στη συνέχεια προφορικά η Α (σε τηλεφωνική επικοινωνία, αφού δεν ήταν παρούσα κατά τη διάρκεια του αιφνίδιου ελέγχου), η ομάδα ελέγχου ζήτησε να της χορηγηθούν τα απαραίτητα στοιχεία πρόσβασης - ήτοι διαδικτυακή διεύθυνση του καταγραφικού, όνομα και κωδικός χρήστη. Η Α δήλωσε πως δεν είχε διαθέσιμα τα στοιχεία αυτά κατά τη διάρκεια του επιτόπιου ελέγχου, και για το λόγο αυτό τα στοιχεία χορηγήθηκαν από την Α στην ομάδα ελέγχου σε μεταγενέστερο του επιτόπιου ελέγχου χρόνο, και συγκεκριμένα στις ...-...-..... (διαδικτυακή διεύθυνση, όνομα χρήστη:, κωδικός: <κενό>). Κατόπιν αυτού, η ομάδα ελέγχου προσπέλασε μέσω διαδικτύου το καταγραφικό

και συγκέντρωσε συμπληρωματικά πειστήρια για τον έλεγχο, τα οποία και υποβλήθηκαν στην Αρχή με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/5260/24-08-2016 έγγραφο.

Ακολούθως, η ομάδα ελέγχου υπέβαλε στην Αρχή το με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/5320/29-08-2016 πόρισμα του ελέγχου (εφεξής «Πόρισμα»). Όπως διαπιστώνεται στο Πόρισμα, συνολικά το σύστημα αποτελείται από μία κάμερα, που βρίσκεται εσωτερικά σε συσκευή που προσομοιάζει με αισθητήρα κίνησης στον κύριο χώρο της επιχείρησης, με αποτέλεσμα να μην είναι εμφανής. Υπάρχουν άλλες δύο εμφανείς κάμερες εγκατεστημένες στο χώρο, αλλά δεν είναι συνδεδεμένες στο καταγραφικό (ανενεργές), ενώ επίσης είναι αναρτημένη στην πόρτα της εισόδου σχετική ενημερωτική πινακίδα περί βιντεοσκόπησης του χώρου.

Συνοπτικά, τα ευρήματα του ελέγχου, όπως αποτυπώνονται στο ως άνω Πόρισμα, είναι τα εξής:

1. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν έχει υποβάλει στην Αρχή γνωστοποίηση του εν λόγω συστήματος βιντεοεπιτήρησης.
2. Το πεδίο λήψης της κάμερας δεν περιορίζεται σε χώρους εισόδου και εξόδου ή στο ταμείο, αλλά καλύπτει όλο τον χώρο της επιχείρησης. Σημειώνεται ωστόσο ότι ο χώρος της επιχείρησης είναι μικρός.
3. Το εν λόγω σύστημα αποτελείται από κάμερα η οποία λαμβάνει, εκτός από εικόνα, και ήχο. Αυτό διαπιστώθηκε τόσο μέσω των ευρεθέντων αρχείων βίντεο που διαθέτουν ήχο, όσο και από την σύνδεση στο καταγραφικό που μετέδιδε εικόνα και ήχο σε πραγματικό χρόνο.
4. Τηρούνται δεδομένα εικόνας για διάστημα μεγαλύτερο του ορίου των δεκαπέντε (15) ημερών. Η εν λόγω τήρηση των δεδομένων στο καταγραφικό του συστήματος αφορά και τα δεδομένα ήχου του συστήματος.
5. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν έχει λάβει τα κατάλληλα τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 11 της υπ' αριθμ. 1/2011 Οδηγίας της Αρχής, καθώς για την πρόσβαση στο καταγραφικό του συστήματος, και μάλιστα με δικαιώματα διαχειριστή (admin), δεν απαιτείται κάποιος κωδικός (κενός κωδικός χρήστη). Έτσι, σε περίπτωση που κάποιος εντοπίσει την οθόνη σύνδεσης (log on screen) μπορεί σχετικά εύκολα να αποκτήσει πρόσβαση στα δεδομένα του συστήματος. Σημειώνεται ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας προσφέρει στους πελάτες του δωρεάν ασύρματη

πρόσβαση στο διαδίκτυο, μέσω του ασύρματου δρομολογητή, στον οποίο είναι συνδεδεμένο και το καταγραφικό του συστήματος βιντεοεπιτήρησης.

Εν συνεχεία, ο υπεύθυνος επεξεργασίας, εκλήθη νομίμως σε ακρόαση ενώπιον της Αρχής για να δώσει περαιτέρω διευκρινίσεις και να εκθέσει τις απόψεις του για το θέμα – αρχικά με τη με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/5320-1/12-10-2016 κλήση της Αρχής και, ακολούθως, λόγω μη έγκαιρης παραλαβής αυτής, με τη με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/7315/14-11-2016 κλήση. Μαζί με την κλήση, του επιδόθηκε και το ανωτέρω Πόρισμα. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας με το με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/7639/23-11-2016 έγγραφο αιτήθηκε την αναβολή συζήτησης της υπόθεσης, η οποία και του χορηγήθηκε για τις 30-11-2016 με το με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/7639-1/23-11-2016 έγγραφο.

Στη συνεδρίαση της 30-11-2016, παρέστη νομίμως, ως εκπρόσωπος του υπευθύνου επεξεργασίας, ο Διονύσιος Ρίζος, πληρεξούσιος δικηγόρος. Κατά την ακρόαση, ο ως άνω εκπρόσωπος του υπευθύνου επεξεργασίας εξέθεσε προφορικά τις απόψεις του και απάντησε σε ερωτήσεις των μελών του τμήματος.

Στη συνέχεια, ο υπεύθυνος επεξεργασίας έλαβε προθεσμία και κατέθεσε εμπρόθεσμα το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/8046/06-12-2016 υπόμνημα. Στο εν λόγω υπόμνημα αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι η επιχείρηση ξεκίνησε να λειτουργεί το 2013 από τον πρώην σύζυγο της σημερινής διαχειρίστριας, ο οποίος για λόγους ασφάλειας τοποθέτησε ομοίωμα κάμερας πάνω από την ταμειακή μηχανή και κανονική κάμερα με δυνατότητα μόνο μετάδοσης - και όχι καταγραφής - εικόνας, πάνω δεξιά από την είσοδο του καταστήματος, ενώ ανήρτησε και σχετική ενημερωτική πινακίδα. Στη συνέχεια, το 2015 η επιχείρηση μεταβιβάστηκε στη σημερινή διαχειρίστρια, η οποία απενεργοποίησε την έως τότε μοναδική κάμερα που ήταν σε λειτουργία και απλώς μετέδιδε εικόνα, και, καθώς παρατηρούνταν ελλείμματα στις εισπράξεις του ταμείου, τοποθέτησε τον Ιούλιο 2015 την κάμερα που λειτουργεί ως σήμερα. Η κάμερα και το σημείο τοποθέτησης επελέγησαν προκειμένου να παρέχεται ευρύτερη εικόνα του εσωτερικού χώρου του καταστήματος. Στο υπόμνημα επίσης αναφέρεται ότι η επιχείρηση στα τέλη του 2015 μεταβιβάστηκε στη μητέρα της σημερινής διαχειρίστριας, η οποία εξακολουθεί να έχει την εποπτεία και τη διαχείριση μέχρι και σήμερα, παρά το σοβαρό πρόβλημα υγείας που αντιμετωπίζει. Το εν λόγω σύστημα βιντεοεπιτήρησης αποσκοπεί στη διευκόλυνση της εποπτείας του χώρου από την ίδια, για την ομαλή και προσήκουσα λειτουργία του καταστήματος. Σχετικά με τη μη τήρηση των προϋποθέσεων νόμιμης λειτουργίας ενός συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε μία επιχείρηση, στο υπόμνημα σημειώνεται ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας αγνοούσε πλήρως την υποχρέωση

γνωστοποίησης του συστήματος στην Αρχή, τελούσε σε πλάνη σχετικά με την απαγόρευση καταγραφής ήχου, και νόμιζε ότι η ενημερωτική πινακίδα αρκούσε για τη σύννομη λειτουργία. Αναφορικά με την καταγγέλλουσα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας αναφέρει ότι έχει εξαπολύσει έναν αδικαιολόγητο πόλεμο σε βάρος του μετά την απόλυσή της από την επιχείρηση, ενώ ουδέποτε προέβη σε καταγγελία για την κάμερα, όσο ήταν ακόμα ενεργή η σύμβασή της. Επίσης, στο εν λόγω υπόμνημα σημειώνεται ότι δεν υπήρξε ποτέ χρήση του συγκεκριμένου υλικού κατά τρόπο που να θίγει τους εργαζομένους, καθώς επίσης και ότι οι εργαζόμενοι ήταν πλήρως ενήμεροι για την καταγραφή τόσο εικόνας όσο και ήχου που διενεργείτο. Τέλος, ο υπεύθυνος επεξεργασίας αναφέρει στο υπόμνημα ότι η επιβολή τυχόν ποινών ή διοικητικών προστίμων σε βάρος του θα διαταράξει την ομαλή λειτουργία της επιχείρησής του, από οικονομικής απόψεως, ενόψει του ότι απασχολεί έξι εργαζομένους και ήδη τα έξοδά της είναι ιδιαίτερα αυξημένα.

Η Αρχή, μετά από εξέταση όλων των στοιχείων του φακέλου και αναφορά στα διαμειφθέντα της συνεδρίασης της 30-11-2016, αφού άκουσε τον εισηγητή και τις διευκρινίσεις των βοηθών εισηγητή, οι οποίοι στη συνέχεια αποχώρησαν πριν από τη διάσκεψη και τη λήψη απόφασης, και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Σύμφωνα με το άρ. 2 στοιχ. α' του ν. 2472/1997 και τις αιτιολογικές σκέψεις 14-17 στο προοίμιο της Οδηγίας 95/46/EK, τα δεδομένα ήχου και εικόνας, εφόσον αναφέρονται σε πρόσωπα, συνιστούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
2. Η αποθήκευση και διαβίβαση εικόνας προσώπου, η οποία συλλέγεται από σύστημα βιντεοεπιτήρησης, που λειτουργεί μόνιμα, συνεχώς ή κατά τακτά χρονικά διαστήματα, σε κλειστό ή ανοικτό χώρο συγκέντρωσης ή διέλευσης προσώπων, συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και μάλιστα εν όλω ή εν μέρει αυτοματοποιημένη κατά την έννοια των άρθρων 2 στοιχ. δ' και 3 παρ. 1 του ν. 2472/1997.
3. Σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 ν. 2472/1997, «ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να γνωστοποιήσει εγγράφως στην Αρχή, τη σύσταση και λειτουργία αρχείου ή την έναρξη της επεξεργασίας».
4. Ως προς την ασφάλεια της επεξεργασίας, στο άρ. 10 του ν. 2472/1997 αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους από τυχαία ή

αθέμιτη καταστροφή, τυχαία απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση ή πρόσβαση και κάθε άλλη μορφή αθέμιτης επεξεργασίας.

5. Σύμφωνα με το άρ. 14 παρ. 5 ν. 3917/2011, η εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας από δημόσιες αρχές, Ο.Τ.Α., φυσικά ή νομικά πρόσωπα στους χώρους που διαχειρίζονται επιτρέπεται για το σκοπό της προστασίας προσώπων και αγαθών, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2472/1997 και τις κατευθυντήριες οδηγίες που εκδίδονται από την Α.Π.Δ.Π.Χ..
6. Ειδικότερα, το ζήτημα της χρήσης συστημάτων βιντεοεπιτήρησης για το σκοπό της προστασίας προσώπων και αγαθών ρυθμίζεται στην υπ' αριθμ. 1/2011 Οδηγία της Αρχής. Σύμφωνα με την Οδηγία αυτή, η εγκατάσταση καμερών από κάθε πρόσωπο που έχει εμπράγματο δικαίωμα σε σχέση με το συγκεκριμένο χώρο ή είναι υπεύθυνο για τη διαχείρισή του επιτρέπεται, εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις νομιμότητας που περιγράφονται στην προαναφερθείσα Οδηγία. Βασική προϋπόθεση, κατά την έννοια του άρ. 4 παρ. 1 του ν. 2472/1997, για τη νομιμότητα της επεξεργασίας είναι η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας (άρ. 5 της Οδηγίας), υπό την έννοια ότι τα συλλεγόμενα δεδομένα πρέπει να είναι αναγκαία και πρόσφορα για τον επιδιωκόμενο σκοπό, ο οποίος θα πρέπει να μη δύναται να επιτευχθεί με ηπιότερα μέσα. Η αρχή της αναλογικότητας, για την επεξεργασία δεδομένων μέσω συστήματος βιντεοεπιτήρησης, εξειδικεύεται στα άρθρα 6 και 7 αλλά και στο Ειδικό Μέρος αυτής (όπου, για τη συγκεκριμένη περίπτωση, έχει εφαρμογή το άρ. 19 του Ειδικού Μέρους, που αφορά τη λειτουργία συστημάτων βιντεοεπιτήρησης σε εμπορικά κέντρα και καταστήματα). Συγκεκριμένα:
 - i. Σύμφωνα με το άρ. 6 της υπ' αριθμ. 1/2011 Οδηγίας, απαγορεύεται η επεξεργασία δεδομένων ήχου για το σκοπό της προστασίας προσώπων και αγαθών, παρά μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις (π.χ. συσκευές λήψης και μετάδοσης ήχου σε δωμάτιο νοσοκομείου ή ιδρύματος όπου φιλοξενούνται βρέφη, επειδή δεν υπάρχει δυνατότητα συνεχούς παρουσίας αρμόδιου προσωπικού στο συγκεκριμένο δωμάτιο και επειδή θα πρέπει να υπάρξει άμεση επέμβαση σε περίπτωση που ακουστεί η φωνή/το κλάμα ενός βρέφους).
 - ii. Επίσης, σύμφωνα με το άρ. 7 της εν λόγω Οδηγίας, το σύστημα δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται για την επιτήρηση των εργαζομένων εντός των χώρων εργασίας, εκτός από ειδικές εξαιρετικές περιπτώσεις όπου αυτό δικαιολογείται από τη φύση και τις συνθήκες εργασίας και είναι απαραίτητο για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων ή την προστασία κρίσιμων χώρων εργασίας (π.χ. στρατιωτικά εργοστάσια, τράπεζες, εγκαταστάσεις

υψηλού κινδύνου). Για παράδειγμα, σε έναν τυπικό χώρο γραφείων επιχείρησης, η βιντεοεπιτήρηση πρέπει να περιορίζεται σε χώρους εισόδου και εξόδου, χωρίς να επιτηρούνται συγκεκριμένες αίθουσες γραφείων ή διάδρομοι.

Εξαιρέση μπορεί να αποτελούν συγκεκριμένοι χώροι, όπως ταμεία ή χώροι με χρηματοκιβώτια, ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό κλπ., υπό τον όρο ότι οι κάμερες εστιάζουν στο αγαθό που προστατεύουν κι όχι στους χώρους των εργαζομένων. Επίσης, σε ειδικούς χώρους, όπως χώροι με ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις ο υπεύθυνος βάρδιας ή ο υπεύθυνος ασφαλείας μπορεί να παρακολουθεί σε πραγματικό χρόνο τους χειριστές μηχανημάτων υψηλής επικινδυνότητας, με σκοπό να επέμβει άμεσα αν συμβεί κάποιο περιστατικό ασφαλείας.

Σε κάθε περίπτωση, τα δεδομένα που συλλέγονται μέσω συστήματος βιντεοεπιτήρησης δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν ως αποκλειστικά κριτήρια για την αξιολόγηση της συμπεριφοράς και της αποδοτικότητας των εργαζομένων (βλ. Οδηγία υπ' αρ. 115/2001 για την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων των εργαζομένων, τμήμα Ε', παρ. 6 – 8, στην οποία και αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι «ο διαρκής έλεγχος των χώρων εργασίας με μέσα παρακολούθησης προσβάλλει την αξιοπρέπεια και την ιδιωτικότητα των εργαζομένων. Η βαρύτητα της προσβολής επιβάλλει ο διαρκής έλεγχος να γίνεται μόνο εφ' όσον αυτό δικαιολογείται από τη φύση και τις συνθήκες της εργασίας και είναι απαραίτητο για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων και της ασφάλειας των χώρων εργασίας»).

- iii. Στο άρ. 8 της υπ' αριθμ. 1/2011 Οδηγίας ρυθμίζεται ο χρόνος τήρησης των δεδομένων συστημάτων βιντεοεπιτήρησης, και ορίζεται ότι τα δεδομένα πρέπει να τηρούνται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ενόψει του επιδιωκόμενου κάθε φορά σκοπού επεξεργασίας. Σε κάθε περίπτωση, εφόσον από τη λήψη εικόνων που αποθηκεύονται ή τη λήψη που γίνεται σε πραγματικό χρόνο δεν προκύπτει επέλευση συμβάντος που εμπίπτει στον επιδιωκόμενο σκοπό, τα δεδομένα πρέπει να καταστρέφονται το αργότερο μέσα σε δεκαπέντε (15) εργάσιμες ημέρες, με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας που ισχύουν για συγκεκριμένες κατηγορίες υπεύθυνων επεξεργασίας (π.χ. καζίνο) ή αν στην παρούσα Οδηγία ορίζεται διαφορετικά.
- iv. Επίσης, σύμφωνα με το άρ. 19 της υπ' αριθμ. 1/2011 Οδηγίας, που εξειδικεύει την αρχή της αναλογικότητας για την περίπτωση των συστημάτων

βιντεοεπιτήρησης σε εμπορικά κέντρα και καταστήματα, η εγκατάσταση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης στους χώρους αυτούς πρέπει να γίνεται με φειδώ και να προτιμώνται πάντα ηπιότερα μέσα προστασίας, όπως η εγκατάσταση ανιχνευτών στα σημεία εισόδου/εξόδου. Κάμερες επιτρέπεται να τοποθετούνται στα σημεία εισόδου και εξόδου των καταστημάτων, στα ταμεία και τους χώρους φύλαξης χρημάτων, στις αποθήκες εμπορευμάτων, στους χώρους των ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων καθώς και στους χώρους στάθμευσης, υπό τις προϋποθέσεις του γενικού μέρους της Οδηγίας. Εγκατάσταση καμερών στους χώρους των καταστημάτων όπου κυκλοφορούν και συναλλάσσονται οι πελάτες μπορεί να επιτραπεί κατ' εξαίρεση υπό την προϋπόθεση ότι (α) πρόκειται για μεγάλης επιφάνειας καταστήματα (π.χ. εμπορικά κέντρα) και (β) διακινούνται εμπορεύματα μεγάλης αξίας (π.χ. κοσμηματοπωλεία). Η επιτήρηση πρέπει να μην μπορεί να εξασφαλιστεί με άλλο τρόπο. Απαγορεύεται η λειτουργία καμερών σε χώρους εστίασης και αναψυχής, στα δοκιμαστήρια, στις τουαλέτες και στους χώρους όπου εργάζονται υπάλληλοι του καταστήματος και δεν είναι προσιτοί στο κοινό.

7. Όπως αναφέρεται στο άρ. 10 της υπ' αριθμ. 1/2011 Οδηγίας, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να γνωστοποιεί στην Αρχή την εγκατάσταση συστήματος βιντεοεπιτήρησης πριν την έναρξη της επεξεργασίας, σύμφωνα με το άρθρο του 6 ν. 2472/1997.
8. Όπως αναφέρεται στο άρ. 11 της υπ' αριθμ. 1/2011 Οδηγίας, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για το απόρρητο και την ασφάλεια των δεδομένων καθώς και για την προστασία τους από κάθε μορφή αθέμιτης επεξεργασίας, σύμφωνα με το άρ. 10 του ν. 2472/1997.

Ειδικότερα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει, μεταξύ άλλων, να μεριμνά για:

- την ασφάλεια του καταγεγραμμένου υλικού και τη αποφυγή διάδοσής του σε μη νόμιμους αποδέκτες,
- τον έλεγχο της πρόσβασης στον κεντρικό χώρο ελέγχου, το χώρο αποθήκευσης του καταγεγραμμένου υλικού και σε τυχόν σύστημα επεξεργασίας (σε επίπεδο υλικού και λογισμικού),
- την αποφυγή αλόγιστης χρήσης οθονών προβολής,
- την ασφαλή διαβίβαση των καταγεγραμμένων συμβάντων στους νόμιμους αποδέκτες και την αποφυγή διάδοσης του υλικού σε μη νόμιμους αποδέκτες,

- την επιλογή κατάλληλου προσωπικού για το χειρισμό του συστήματος βιντεοεπιτήρησης,
- τη συνεχή εκπαίδευση του προσωπικού σε θέματα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τον εν γένει σεβασμό των κανόνων του ν. 2472/1997,
- την επιλογή διαδικασιών και προϊόντων που υποστηρίζουν την προστασία προσωπικών δεδομένων (ιδιωτικότητα κατά τον σχεδιασμό - “privacy by design”). Ενδεικτικά, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να εξετάζει τη χρήση συσκευών λήψης εικόνων με δυνατότητα απόκρυψης περιοχών (μάσκας), τον έλεγχο της πρόσβασης στο αποθηκευμένο υλικό με τη μεσολάβηση έμπιστης τρίτης οντότητας, την αποθήκευση του υλικού σε κρυπτογραφημένη μορφή, την ψηφιακή πιστοποίηση (υπογραφή) του διαβιβαζόμενου υλικού.

9. Από την εξέταση των στοιχείων του φακέλου της υπό κρίση υπόθεσης, και ειδικότερα των όσων υποστήριξε ο εκπρόσωπος της καταγγελλομένης κατά την συζήτηση ενώπιον του Τμήματος και όπως αναπτύχθηκαν με το υπόμνημά του, των πρακτικών της συζητήσεως και όλων των εγγράφων, προκύπτει ότι το εν λόγω σύστημα βιντεοεπιτήρησης λειτουργούσε χωρίς να έχει γνωστοποιηθεί στην Αρχή, και ως εκ τούτου υπήρξε παραβίαση του άρ. 6 ν. 2472/1997.
10. Περαιτέρω, το εν λόγω σύστημα βιντεοεπιτήρησης δεν πληροί τις προϋποθέσεις νομιμότητας που τίθενται στα άρθρα 6 και 8 της Οδηγίας 1/2011, αφού η κάμερα κατέγραφε και δεδομένα ήχου, ενώ επίσης προέκυψε ότι τηρείται καταγεγραμμένο υλικό για περισσότερες από δεκαπέντε (15) ημέρες, κατά παράβαση του άρθρου 4 του ν. 2472/1997.
11. Επιπλέον, δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις που τίθενται στο άρθρο 19 της ίδιας Οδηγίας, διότι, παρόλο που ο χώρος του καταστήματος είναι μικρός, το πεδίο λήψης της κάμερας δεν έχει περιοριστεί στην είσοδο ή/και στο ταμείο, αλλά καλύπτει όλο τον χώρο της επιχείρησης, με αποτέλεσμα να υφίστανται επεξεργασία περισσότερα δεδομένα από όσα απαιτούνται εν όψει του σκοπού επεξεργασίας της προστασίας προσώπων και αγαθών. Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η εικόνα που λαμβάνεται από σύστημα βιντεοεπιτήρησης είναι προσβάσιμη μέσω διαδικτυακής σύνδεσης, καθώς και ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας ρητά δήλωσε ότι η διαχειρίστρια της επιχείρησης κάνει συστηματική χρήση του συστήματος για την εποπτεία του χώρου (βλ. σελίδα 3 του

υπομνήματος, όπου αναφέρεται ότι «η τοποθέτηση δε της εν λόγω συσκευής αποσκοπούσε καθαρά και μόνο στη διευκόλυνση της εποπτείας του χώρου», καθώς επίσης και ότι «(...) θεώρησε ότι η τοποθέτηση μιας τέτοιας συσκευής (...) η οποία θα παρέχει ευρύτερη εικόνα του καταστήματος αλλά και ήχο, ώστε να μπορεί να ελέγχει όσα θα ήλεγχε ένας εργοδότης εάν δεν αντιμετώπιζε κινητικά προβλήματα και μπορούσε να βρίσκεται εντός του χώρου της επιχείρησής του (...)», συνάγεται ότι γίνεται διαρκής έλεγχος του χώρου, χωρίς αυτό να δικαιολογείται από τη φύση και τις συνθήκες της εργασίας. Εξάλλου, λόγω ακριβώς του μικρού μεγέθους της επιχείρησης που επισημάνθηκε ανωτέρω, το πεδίο λήψης του συστήματος είναι εκ των πραγμάτων δύσκολο να περιοριστεί στους απολύτως απαραίτητους χώρους (ταμείο – είσοδος). Αυτό συνεπάγεται ότι θα πρέπει να ληφθούν πρόσθετα μέτρα ασφάλειας ειδικά ως προς την προστασία των προσωπικών δεδομένων των εργαζομένων. Κατά συνέπεια, η δυνατότητα αλόγιστης χρήσης της απομακρυσμένης πρόσβασης σε πραγματικό χρόνο και σε ώρες εργασίας της επιχείρησης, δεν μπορεί να είναι ανεκτή υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας, καθώς μπορεί να επιτρέψει χρήση των δεδομένων για άλλο σκοπό. Μια τέτοια πρόσβαση μπορεί να περιοριστεί με περαιτέρω μέτρα ασφάλειας και να γίνεται μόνο εφόσον είναι αναγκαία εν όψει του επιδιωκόμενου σκοπού, όπως για παράδειγμα ύστερα από κάποιο περιστατικό (ενεργοποίηση συστήματος συναγερμού ή πυρανίχνευσης στο χώρο). Ως εκ τούτου, συνάγεται ότι έχουν παραβιασθεί και οι θεμελιώδεις επιταγές για τη νομιμότητα κάθε συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που οι διατάξεις του άρθρου 4 ν. 2472/1997 θέτουν.

12. Τέλος, επειδή η εικόνα που λαμβάνεται από το σύστημα βιντεοεπιτήρησης ήταν προσβάσιμη μέσω διαδικτυακής σύνδεσης χωρίς λήψη κατάλληλων μέτρων για τον περιορισμό της πρόσβασης σε αυστηρά εξουσιοδοτημένα προς τούτο άτομα (χρήση συνθηματικού/κωδικού χρήστη), υπήρξε παραβίαση του άρ. 11 της υπ' αριθμ. 1/2011 Οδηγίας, και κατά συνέπεια του άρ. 10 ν. 2472/1997, διότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν έλαβε κατάλληλα μέτρα ασφάλειας για την αποφυγή οποιασδήποτε αθέμιτης πρόσβασης σε αυτό.

Ενόψει της βαρύτητας των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν, λαμβάνοντας υπόψη τα όσα ανέφερε ο υπεύθυνος επεξεργασίας στο υπόμνημά του, συνεκτιμώντας τόσο την τρέχουσα οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, όσο και το γεγονός ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας έδειξε διάθεση συνεργασίας κατά τη διενέργεια του επιτόπιου ελέγχου και κατόπιν αυτού, η Αρχή κρίνει ομόφωνα ότι πρέπει να επιβληθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας η προβλεπόμενη στο άρ. 21 παρ. 1 στοιχ. β' του ν. 2472/1997 κύρωση που αναφέρεται στο

διατακτικό της παρούσας, και η οποία κρίνεται ανάλογη με τη βαρύτητα των παραβάσεων.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω:

1) Επιβάλλει, με βάση τα άρθρα 19 παρ. 1 στοιχ. στ' και 21 ν. 2472/1997, στην Β, ιδιοκτήτρια της επιχείρησης καφετέρια-αναψυκτήριο «MILI CAFE», πρόστιμο χιλίων (1.000) ευρώ για τις ανωτέρω περιγραφόμενες παραβάσεις του ν. 2472/1997.

2) Διατάσσει, με βάση τα άρθρα 19 παρ. 1 στοιχ. στ' και 21 ν. 2472/1997, την Β όπως προβεί αμελλητί στις ακόλουθες ενέργειες, ενημερώνοντας σχετικά την Αρχή:

α) Να σταματήσει την επεξεργασία δεδομένων ήχου από το σύστημα βιντεοεπιτήρησης,

β) Να προσαρμόσει το σύστημα βιντεοεπιτήρησης, ώστε να λαμβάνει εικόνα μόνο από τον απολύτως απαραίτητο χώρο του ταμείου και της εισόδου,

γ) Να προσαρμόσει το σύστημα βιντεοεπιτήρησης, ώστε να μην τηρούνται δεδομένα, εφόσον δεν λάβει χώρα συμβάν, για διάστημα μεγαλύτερο των δεκαπέντε (15) ημερών,

δ) Να θέσει σε εφαρμογή κατάλληλα μέτρα ασφάλειας του συστήματος ήτοι κατ' ελάχιστον να απαιτείται η γνώση συνθηματικού (κωδικού χρήστη) επαρκούς πολυπλοκότητας για τη διαδικτυακή πρόσβαση στα καταγεγραμμένα δεδομένα,

ε) Να ληφθούν κατάλληλα μέτρα προκειμένου η χρήση της διαδικτυακής πρόσβασης στο σύστημα να πραγματοποιείται μόνο εφόσον είναι πραγματικά αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού της προστασίας προσώπων και αγαθών,

στ) Να υποβάλει στην Αρχή γνωστοποίηση του συστήματος βιντεοεπιτήρησης,

ζ) Να προβεί στην καταστροφή κάθε σχετικού αρχείου με προσωπικά δεδομένα που τυχόν συλλέχτηκε από το ως τώρα εγκατεστημένο σύστημα βιντεοεπιτήρησης.

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος

Γεώργιος Μπατζαλέξης

Η Γραμματέας

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου